

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد اردبیل

پایان نامه برای دریافت درجه ی کارشناسی ارشد M.A
رشته حقوق خصوصی

عنوان

**بررسی تأثیر نظر کارشناسان رسمی دادگستری در فرایند
دادرسی قضایی**

استاد راهنما

دکتر محمد رضایی

نگارش

رامین حسینی

تاریخ دفاع

۱۴۰۲/۱۱/۳۰

Islamic Azad university

Ardabil unit

Thesis for receiving M.A. master's degree

Private law field

Title

Examining the influence of official judicial experts'

opinion in the process of judicial proceedings

Supervisor

Dr. Mohammad Rezaei

by

Ramin Hosseini

تقديم :

- خانواده عزيزم

- از خداوند متعال برای اين عزيزان سرافرازی و سربلندی

در مسیر زندگی را خواستارم.

سپاسگزاری

باسپاس فراوران از تلاش های دلسوزانه استاد محترم

راهنماجناب آقای دکتر محمد رضایی

و استادان محترم داوران

جناب آقای دکتر سیاوش ستوده

جناب آقای دکتر منصور خاک پور

که در تمام مراحل تحقیق، این جانب را مورد لطف

قرار داده و با راهنمایی های مدبرانه خود، کمک

فراورانی مبذول داشتند، و همچنین از کلیه استادان

محترم دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل، و

دوستانی که در این زمینه نهایت همکاری را مبذول

داشته اند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

فهرست مطالب

چکیده.....	۱
مقدمه.....	۲
الف- بیان مسئله.....	۴
ب- اهداف پژوهش.....	۵
ج- سوالات.....	۵
د- پیشینه تحقیق.....	۶
ذ- ضرورت انجام تحقیق.....	۷
ز- روش شناسی تحقیق.....	۷

فصل ۱: کلیات تحقیق، مفاهیم، مبانی، پیشینه تاریخی..... ۱۰

مقدمه.....	۱۱
۱.۱ مبانی نظری.....	۱۱
۱.۱.۱ کارشناس و کارشناسی.....	۱۲
۱.۱.۱ تعاریف کارشناس.....	۱۲
۱.۱.۱ انواع کارشناس.....	۱۳
۱.۱.۱ انواع کارشناسی.....	۱۴
۱.۱.۱ موارد کارشناسی اصلی.....	۱۵
۱.۱.۱ سابقه کارشناسی.....	۱۶
۱.۱.۱ قلمرو کارشناسی.....	۱۶
۱.۱.۱ رجوع به کارشناس در امور حقوقی.....	۱۶
۱.۱.۱ رجوع به کارشناس در امور کیفری.....	۱۷
۱.۱.۱ ماهیت کارشناسی.....	۱۸
۲.۱ تعریف دلیل و بررسی آن.....	۱۸
۲.۱ تفاوت ادله اثبات دعوی و جرم با ادله اثبات حکم.....	۱۸
۲.۱ تفاوت دلیل در امور کیفری با دلیل در امور حقوقی.....	۱۹
۳.۲.۱ اقسام دلیل.....	۱۹

۲۱	۳.۱ اهمیت نظریه کارشناسی در قانون.....
۳۱	۲.۳.۱ ارجاع امر به کارشناسی.....
۳۴	۱۳.۳.۱ اختیاری یا اجباری بودن ارجاع امر به کارشناسی.....
۳۵	۳.۱ قدرت اثباتی کارشناسی و ارزش اثباتی آن.....
۳۷	۵.۳.۱ آثار ادله کارشناسی.....
۳۸	۱۶.۳.۱ اهمیت نظریه کاشناسی.....
۳۸	۴.۱ چالش های مقوله کارشناسی.....
۴۰	۱.۴.۱ عدم حدود صلاحیت های فنی در ارجاع امور کارشناسی.....
۴۱	۲.۴.۱ عدم دسترسی کارشناس به مفاد قرار صادره به صورت سیستمی.....
۴۱	۳.۴.۱ عدم دسترسی کارشناس به مستندات.....
۴۱	۴.۴.۱ عدم تطابق کار کارشناسی با میزان دستمزد.....
۴۲	۵.۴.۱ عدم دانش کافی کارشناسان.....
۴۲	۶.۴.۱ عدم همکاری لازم بین هیئت کارشناسی.....
۴۲	۷.۴.۱ عدم تطابق محل سکونت کارشناس با محل کارشناسی.....
۴۳	۸.۴.۱ عدم ممیزی گزارشات کارشناسی.....
۴۳	۹.۴.۱ اهتمام و توجه کارشناسان به اجرای قرار کارشناسی در مهلت تعیین شده.....
۴۳	۱۰.۴.۱ ارتقاء کیفیت کارشناسی از اطلاع دادرسی جلوگیری می کند.....
۴۴	۱۱.۴.۱ الزام کارشناسان به حضور در جلسات اجرای قرار کارشناسی.....
۴۴	۱۲.۴.۱ ایجاد بستر لازم برای قرار کارشناسی.....
۵۱	۱۳.۴.۱ نظر منتخب.....
۵۲	۱۴.۴.۱ عدم ثبوت حکم شرعی از ظن به قول خبره ی عادل.....
۵۳	۱۵.۴.۱ موارد عدم اعتبار قول اهل خبره.....
۵۷	۱۶.۴.۱ محدودیت های کارشناسان قوه قضاییه.....
۵۸	۵.۱ تعارض اظهار نظر کارشناس با سایر ادله.....
۵۸	۱.۵.۱ تعارض اظهار نظر کارشناس با بینه.....
۵۸	۲.۵.۱ تعارض اظهار نظر کارشناس با اقرار.....
۵۸	۳.۵.۱ تعارض اظهار نظر کارشناس با قسم و قلمه.....
۵۹	۴.۵.۱ تعارض اظهار نظر کارشناس با سند رسمی.....
۵۹	۵.۵.۱ تعارض اظهار نظر کارشناس با اماره.....
۶۰	۶.۵.۱ تعارض اظهار نظر کارشناس با عرف.....

۶۰	۷.۵.۱ تعارض اظهار نظر کارشناس با قاعده
۶۰	۸.۵.۱ تعارض نظر کارشناسی با اصل عملیه
۶۰	۹.۵.۱ تعارض نظر کارشناس و علم قاضی
۶۲	۱۰.۵.۱ تاریخچه ی کارشناسی
۶۳	۱۱.۵.۱ مفهوم کارشناسی و کارشناس رسمی داد گستری
۶۳	۱۲.۵.۱ مفهوم کارشناس رسمی داد گستری
۶۴	۱۳.۵.۱ تاریخچه، مفهوم کارشناسی، جایگاه کارشناسی در میان ادله و منابع آن

فصل ۲: ماهیت نظریه و اعتبار آن..... ۶۷

۶۷	۱۱.۲ اظهار نظر کارشناس و اعتبار آن
۶۷	۱۱.۱.۲ اعلام نظر کارشناس و ابلاغ آن
۶۸	۱۲.۱.۲ اعلام نظر کارشناس در مهلت مقرر
۶۸	۳.۱.۲ مهلت اضافی برای اظهار نظر کارشناس
۶۸	۱۴.۱.۲ اعلام نظر خارج از مهلت کارشناس و اعتبار آن
۶۹	۱۵.۱.۲ ابلاغ نظریه کارشناس به اصحاب دعوی
۶۹	۱۶.۱.۲ اعتبار نظر کارشناس و شرایط آن
۷۰	۷.۱.۲ حدود اعتبار نظر کارشناس
۷۰	۸.۱.۲ حدود اعتبار نظر کارشناس نسبت به موضوع
۷۱	۹.۱.۲ حدود اعتبار نظر کارشناس در زمان
۷۱	۱۰.۱.۲ میزان اعتبار نظر کارشناس در دادگاه
۷۲	۱۱.۱.۲ تکلیف دادگاه در مقابل نظر کارشناس
۷۲	۱۲.۱.۲ تکلیف دادگاه پس از وصول نظر کارشناس
۷۳	۲.۲ ماهیت نظریه کارشناسی
۷۳	۱۱.۲.۲ اماره بودن کارشناسی
۷۴	۲.۲.۲ دلیل بودن کارشناسی

فصل ۳: مزایا و چالش های استفاده از نظریه کارشناسان رسمی در فرآیند داد گستری..... ۷۵

۷۵	۱.۳ نقد و تحلیل تأثیر نظر کارشناسان رسمی داد گستری در فرآیند رسیدگی قضایی
۱.۱.۳	انتخاب کارشناس در دادرسی

- ۲.۱.۳ جایگاه کارشناسی در میان ادله..... ۸۰
- ۳.۱.۳ نظریه ی کارشناسی، در شمار ادله ی اثبات دعوی است :..... ۸۰
- ۴.۱.۳ ماهیت نظریه ی کارشناسی..... ۸۱
- ۵.۱.۳ نظریه ی کارشناسی در عداد شهادت تلقی میشود..... ۸۲
- ۶.۱.۳ نظریه ی کارشناسی در ردیف اسناد رسمی است..... ۸۲
- ۷.۱.۳ منابع کارشناسی..... ۸۲
- ۸.۱.۳ منابع قانونی و حقوقی..... ۸۴
- ۹.۱.۳ قانون مجازات اسلامی، قانون امور حبسی، قانون تجارب و قوانین خاص کیفری و حقوقی..... ۸۶
- ۱۰.۱.۳ حقوق و تکالیف کارشناسان رسمی داد گستری..... ۸۶
- ۱۱.۱.۳ ضمانت اجرای عدم تودیع دستمزد..... ۱۰۴
- ۲.۳ مزایای استفاده از نظریه کارشناسان رسمی در فرآیند داد گستری..... ۱۰۶
- ۲.۲.۳ ابی طرف و بی طرفی..... ۱۰۷
- ۲.۲.۳ تخصص تخصصی..... ۱۰۸
- ۳.۲.۳ اعتبار و وثاقت..... ۱۱۰
- ۴.۲.۳ رسیدگی های ساده..... ۱۱۱
- ۵.۲.۳ اطمینان حقوقی..... ۱۱۲
- ۳.۳ چالش های استفاده از نظریه کارشناسان رسمی در فرآیند داد گستری..... ۱۱۴
- ۳.۳ سوگیری و تضاد منافع..... ۱۱۵
- ۲.۳.۳ عدم استقلال..... ۱۱۶
- ۳.۳.۳ تخصص محدود..... ۱۱۷
- ۴.۳.۳ منابع ناکافی..... ۱۱۷
- ۵.۳.۳ موانع ارتباطی..... ۱۱۷
- ۶.۳.۳ عدم شفافیت..... ۱۱۸
- ۷.۳.۳ دسترسی محدود به تخصص..... ۱۱۹
- ۸.۳.۳ استانداردهای متفاوت..... ۱۱۹
- ۹.۳.۳ تخصص محدود در زمینه های خاص..... ۱۱۹
- ۱۰.۳.۳ ادر دسترس بودن محدود..... ۱۲۱
- ۴.۳ نتیجه گیری..... ۱۲۱
- ۵.۳ پیشنهادات..... ۱۲۲

چکیده

بررسی تأثیر نظر کارشناسان رسمی دادگستری در فرایند دادرسی قضایی، موضوع پیچیده‌ای است که نقش کارشناسان در نظام قضایی و تأثیر آنها در تصمیم‌گیری را در بر می‌گیرد. کارشناسان قضایی اغلب برای ارائه دانش تخصصی و حمایت از فرآیند حقیقت‌یاب، که برای اتخاذ تصمیمات قضایی منصفانه و عادلانه ضروری است، منصوب می‌شوند. هدف اصلی این تحقیق بررسی تأثیر نظر کارشناسان رسمی دادگستری در فرایند دادرسی قضایی بود. روش تحقیق در این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی می‌باشد. نتایج این تحقیق حاکی بود از: کارشناسان دادگستری توسط دادگاه برای ارائه نظر کارشناسی در مورد موضوعات خاص یک پرونده تعیین می‌شوند. نظرات آنها می‌تواند در فرآیند تصمیم‌گیری تأثیرگذار باشد، زیرا آنها عینی‌تر و قابل‌اعتمادتر از نظرات قضات غیررسمی تلقی می‌شوند. نقش کارشناسان دادگستری ارائه نظر عینی و بی‌طرفانه در مورد واقعیات پرونده است که می‌تواند دادگاه را در تصمیم‌گیری عادلانه و عادلانه یاری کند.

کلیدواژه‌ها: نظریه کارشناسی، کارشناسان رسمی دادگستری، دادرسی قضایی

مقدمه

بررسی تأثیر نظرات کارشناسان رسمی دادگستری در فرآیند رسیدگی قضایی موضوع پیچیده ای است که شامل بررسی نقش و تأثیر نظرات کارشناسی در تصمیم گیری های حقوقی می شود. این تحقیق را می توان از جنبه های مختلفی از جمله دامنه و کیفیت تفسیر و ترجمه در رسیدگی های قضایی، اصل بی طرفی در رسیدگی های قضایی و وضعیت رویه ای کارشناسان حقوقی در دادرسی های دادگستری تجاری بررسی کرد. در زمینه تفسیر و ترجمه، دادگاه اروپایی حقوق بشر (ECHR) مقرر کرده است که فقط ترجمه شفاهی یا تفسیر را می توان در جریان رسیدگی قضایی کافی دانست، مشروط بر اینکه برای درک اتهام کافی باشد و اطمینان حاصل شود که متعاقب آن حمایت قانونی، و اجازه ارائه نسخه شخصی از رویدادها را با کمک یک مترجم مربوطه می دهد.

اصل بی طرفی در رسیدگی های قضایی یکی از عناصر اصلی حق دادرسی عادلانه است. این شامل هر دو مؤلفه ذهنی و عینی است. جزء ذهنی به فقدان اعتقادات و دیدگاه های درونی قاضی اشاره دارد که ممکن است نشان دهنده علاقه به نتیجه پرونده باشد. مؤلفه عینی شامل عوامل خارجی است که می تواند بر قاضی تأثیر بگذارد، مانند روابط با شرکت کنندگان در محاکمه، شرکت در همان محاکمه با ظرفیت های متفاوت، و فشار احتمالی بر قاضی توسط سایر قضات یا مقامات.

در دادرسی های دادگستری تجاری، از مشارکت کارشناسان حقوقی برای تفسیر قانون توسط یک متخصص واجد شرایط استفاده می شود. هدف اصلی کارشناس حقوقی در دادرسی ارائه مشاوره حقوقی است که در قالب یک نظر کتبی تنظیم شده است، در حدود و به روشی که توسط قانون آیین دادرسی مدنی اوکراین مقرر شده است.

الگوی اساسی رویه قضایی روشمند با هدف مطالعه فعالیت های دادگاه در تمام مراحل سیستم قضایی و ایجاد توصیه های عملی برای تصمیمات و اقدامات دادگاه در موقعیت های معمول رویه قضایی عمومی است. این مدل می تواند شامل وظایفی مانند اثبات نظام رسیدگی قضایی و انتخاب موقعیت های معمول دادگاه در رابطه با هر یک از مراحل آن با افشای فعالیت های اصلی دادگاه باشد.

به طور خلاصه، بررسی تأثیر نظرات کارشناسان رسمی دادگستری در فرآیند رسیدگی قضایی، شامل بررسی نقش و تأثیر نظرات کارشناسی در تصمیم گیری های حقوقی با توجه به اصول بی طرفی، دامنه و کیفیت تفسیر و ترجمه و وضعیت رویه ای کارشناسان حقوقی در زمینه های مختلف حقوقی است.

عدالت و رویه های قانونی دو عنصر اساسی جامعه قانونمند هستند. نظام قضایی متکی به تصمیمات و قضاوت قضات است. بنابراین تأثیر و نقش کارشناسان رسمی دادگستری در فرآیند قضایی بسیار حائز اهمیت است. از آنجایی که قضات در مواردی ممکن است با مسائل پیچیده حقوقی و قضایی مواجه شوند، نظر کارشناسان رسمی حقوقی می تواند راهنمای قوی و قابل اعتمادی در روند قضایی باشد. ضمناً نظر کارشناسان رسمی حقوقی می تواند دلیل علمی و قابل قبول در دادگاه باشد. آنها با تجزیه و تحلیل و ارزیابی اسناد پرونده اطلاعات دقیق تری را در اختیار دادگاه قرار می دهند. این امر می تواند به دادگاه کمک کند تا تصمیمات خود را بر اساس اطلاعات صحیح و کاملتر اتخاذ کند و در نتیجه عدالت را بهتر اجرا کند. علیرغم تأثیر مثبت کارشناسان رسمی حقوقی در روند قضایی، باید تأکید کرد که استفاده از نظرات آنها باید به درستی و با دقت انجام شود. برخی از کارشناسان رسمی حقوقی ممکن است نظرات متفاوتی با نظرات دادگاه داشته باشند. در نهایت، تأثیر نظر کارشناسان رسمی دادگستری در فرآیند قضایی بسیار مهم است. آنها با تخصص و دانش خود می توانند به دادگاه در تصمیم گیری عادلانه و بهتر کمک کنند. استناد به نظرات کارشناسان رسمی دادگستری می تواند دلیل علمی و قابل قبولی ارائه دهد و دادگاه را در تصمیم گیری بر اساس اطلاعات صحیح یاری دهد. اما لازم است دادگاه برای نزدیک شدن به عدالت و صحت تصمیمات، نظرات کارشناسان رسمی دادگستری را با دقت و حساسیت انتخاب و استفاده کند. در حال حاضر در اکثر مواردی که به مراجع قضایی ارائه می شود مشخص می شود که پرونده در معرض کارشناسی است و کمتر موردی است که مراجعه به کارشناسی لازم نباشد.

در جریان رسیدگی، رسیدگی و حل و فصل دعاوی مختلف حقوقی و کیفری، برای برقراری و اجرای عدالت، قوه قضائیه به طور عام و محاکم به طور خاص نیازمند خدمات کارشناسان محترم رسمی دادگستری هستند که مانند وکلای دادگستری مرتبط با قوه قضائیه هستند. اما سرعت سریع پیشرفت فناوری و پیچیدگی روزافزون مسائل علمی، تخصصی و فنی در عصر حاضر، اتکا به کارشناسان رسمی را برای حل و فصل اختلافات و محاکمات ارائه شده در دادگاه دو چندان کرده است، به طوری که حل اختلاف و تعارضات بین دو طرف محاکمه بدون حضور آنها همچنین کلیه دستگاه های اجرایی، بانک ها، سازمان های

دولتی و غیردولتی، شهرداری‌ها، وزارتخانه‌ها و کارخانجات صنعتی معمولاً برای انجام معاملات و مزایده‌ها، ارزیابی سهام، دریافت وام، ارزیابی ماشین‌آلات و تجهیزات اقدام می‌کنند. ، وثیقه و غیره نیاز به قیمت گذاری کالاها، تجهیزات و تاسیسات (اعم از منقول و غیرمنقول) دارند که به همین دلیل از خدمات کارشناسان رسمی حقوقی بهره مند می شوند. بسیاری از پرونده های کارشناسی توسط مراجع قضایی و غیر قضایی (اداری) ارجاع می شود، از جمله وظایف کارشناسان رسمی دادگستری که طبق قوانین مربوطه موظف و موظف به ارائه خدمات مذکور می باشند.

الف - بیان مسئله

کارشناسی یکی از مهم ترین راه های اثبات دعوی در دادرسی کیفری و حقوقی است. کارشناسی یعنی اعلام نظر کارشناسی و فنی در مورد موضوعات مربوطه. با توجه به پیشرفت های علمی، پیچیدگی های فنی و تخصصی و گستردگی روابط اجتماعی و انسانی و استفاده از ابزارهای مدرن برای آسیب رساندن و ارتکاب جرم توسط افراد و استفاده نادرست از فناوری در روابط اجتماعی و انسانی و همچنین امکاناتی که علوم مانند از جمله رشته های حسابداری، پزشکی، فیزیک، شیمی، کامپیوتر و ... به منظور تسهیل در کشف جرایم و یا اثبات بی گناهی افراد، آنها را در اختیار مراجع قضایی قرار می دهد و باعث وابستگی روزافزون روند قضایی به استفاده از نظرات تخصصی در این علوم در قانون مجازات اسلامی در موارد متعددی مانند مواد ۳۷۱، ۴۲۳، ۴۴۸، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۶ و ۴۵۹ لزوم اخذ نظر کارشناسی و در موارد دیگر مانند مواد ۲۱۶، ۲۱۷، ۷۱۵ ذکر شده است. و ۷۱۶ حتی اگر تصریح نشده باشد که باید نظر کارشناسی گرفته شود. با این حال، شناسایی مشکل بدون این تخصص ممکن نیست. همچنین در امور مدنی مراجعه به نظرات کارشناسی مندرج در مواد ۲۵۷ تا ۲۶۹ قانون آیین دادرسی مدنی و سایر قوانین خاص به عنوان ابزار نظر کارشناسی شناخته می شود. بنابراین با توجه به نقش اساسی کارشناس در تعیین میزان خسارت، شناسایی هویت، تعیین علت فوت، تعیین میزان مطالبات طرفین، تعیین ماهیت و میزان خسارت بدنی، ارزیابی میزان مواد خسارت، قیمت گذاری اموال منقول و غیر منقول، تشخیص امضا و اسناد خلاف واقع، ابزار شناسایی و ابزار جنایی و بسیاری موارد دیگر، قانونگذار توجه ویژه ای به آنها داشته و برای تعیین جایگاه کارشناسان و کارشناسان در جریان تحقیقات و کنترل ها و قرار گرفتن در مسیر عدالت قضایی، مقررات خاص و تشکیلات مستقل مورد توجه قرار گرفته است و در علاوه بر دسترسی آسان به مراجع قضایی، از تخلفات

احتمالی آنها نیز جلوگیری شود. بر این اساس قانونگذار مواد ۷۸ تا ۹۵ قانون دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری و قانون کارشناسان رسمی دادگستری و موضوع ششم از فصل دهم قانون آیین دادرسی مدنی را تکلیف کرد. مربوط به کارشناسان و وظایف و اختیارات آنها. به همین دلیل توجه به ضوابط و مقررات مربوط به کارشناسی برای اجرای صحیح آنها ضروری است و شایسته است در مراجعه به کارشناس و انتخاب وی دقت لازم به عمل آید و اثربخش باشد. نظر کارشناس شرایط قانونی وجود دارد. کارشناس نیز باید به نقش حساس نظری که بیان می کند توجه کامل داشته باشد و با اجرای صحیح کارشناسی، نظری را که از مطابقت با واقعیت مطمئن است، اعلام کند. در این پایان نامه حدود اختیارات کارشناسان، میزان دخالت آنها در پرونده‌های حقوقی، میزان تأثیر نظرات کارشناسی بر نظرات، مزایا و معایب مراجعه به کارشناسان، چالش‌های مربوط به استفاده از نظرات کارشناسی، و .. تأثیر گزارش کارشناسان دادگستری در تسریع یا تأخیر در رسیدگی خواهد بود.

ب- اهداف پژوهش

هدف اصلی

بررسی تأثیر نظر کارشناسان رسمی دادگستری در فرایند دادرسی قضایی

اهداف فرعی

- بررسی نظر کارشناسی کارشناسان رسمی دادگستری از نظر ماهیت
- آشنایی با مزایای استفاده از نظرات کارشناسی در فرایند دادرسی
- آشنایی با چالش‌های استفاده از نظرات کارشناسان در فرایند دادرسی

ج- سوالات

پرسش اصلی

- ۱- نظر کارشناسان رسمی دادگستری چه تأثیری در فرایند دادرسی قضایی دارد؟

سوالات فرعی

- ۱- ماهیت نظر کارشناسان رسمی دادگستری در فرایند دادرسی قضایی چیست؟

- ۲- مزایای استفاده از نظر کارشناسان رسمی دادگستری در فرآیند دادرسی قضایی چیست؟
- ۳- چالش‌های استفاده از نظر کارشناسان رسمی دادگستری در فرآیند دادرسی قضایی چیست؟

د- پیشینه تحقیق

- ۱- بادینی و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله ای تحت عنوان «مسئولیت مدنی کارشناس رسمی دادگستری در حقوق ایران و فرانسه با تاکید بر رویه قضایی» بدین نتیجه رسیدند که علیرغم نظرات فراوان در خصوص تخلف کارشناسان از سوی مراجع انتظامی، دعاوی مسئولیت مدنی نسبت به آنان بسیار اندک است که دلیل آن را می توان در دشواری اثبات تقصیر افراد متخصص و ناامید بودن نتایج آن جستجو کرد. ادعاها. لذا به منظور تسهیل در اثبات تقصیر مذکور و هموارسازی مسیر حرکت مجنی علیه برای استیفای حق خود، نیاز به حمایت از قربانی احساس می شود. در راستای این هدف باید امکان استفاده از نظرات صادره از سوی دادگاه انتظامی در خصوص تخلف کارشناسان برای قربانیان فراهم شود تا از اثبات تقصیر خود در دادگاه قانونی معاف شوند. همچنین به منظور حمایت مضاعف از آسیب دیدگان، وضع قوانینی در خصوص بیمه مسئولیت حرفه ای کارشناسان، ضامن جبران خسارات وارده به زیان دیدگان خواهد بود.
- ۲- ناصری و عزیزی (۱۳۹۹) در مقاله ای تحت عنوان «روش‌های موثر بر شناسایی تصادفات غیر واقعی از دیدگاه کارشناسان» بدین نتیجه رسیدند که تجهیزات نوین (Deep Learning) به عنوان یکی از روشهای شناسایی تصادفات غیرواقعی (Anomaly Detection) با بیشترین تاثیر در این زمینه ارائه می دهند. در رتبه های بعدی، سیستم یک پارچه تصادفات (One-Class Classification) و آموزش کارشناسان (Human Expertise) بیشترین تاثیر در شناسایی تصادفات غیرواقعی را دارند. تجهیزات به روز پزشکی قانونی (Medical Legal Compliant Devices) در مقایسه با روش های دیگر کمترین تاثیر را دارد در شناسایی تصادفات غیرواقعی. این ارتباطات بر پایه نتایج بارزی از پژوهشهای انجمنی و پژوهشکده های مرتبط با انرژی، اطلاعات و کامپیوتر توسط کشورهای مختلف و در بازاریابی های انجمنی انجام شده است.
- ۳- صمدی (۱۳۹۶) در مقاله ای تحت عنوان «بررسی حقوق کارشناسان رسمی دادگستری در حقوق ایران» بدین نتیجه رسید که مقرراتی در خصوص کارشناسی وجود دارد که با بررسی دقیق جهات مختلف این نهاد حقوقی از جمله سابقه تاریخی و مبنای توسل به کارشناسی در حل و فصل دعاوی و مقررات حاکم بر کارشناسی مشخص می شود. در این میان افرادی که با تکیه بر توانایی های فنی و علمی خود در زمینه های مختلف، به مردم، نهادها و دستگاه قضایی کمک می کنند تا در حل اختلافات موجود و احقاق حقوق مددجویان به نتایج صحیح دست یابند، متخصص نامیده

می شوند. برخی از حقوق کارشناسان مانند حق الزحمه کارشناسی در قوانین مربوط به کارشناسی در نظر گرفته شده است، اما به نظر می رسد حقوق دیگری مانند عدالت در مرجعیت و استقلال کارشناس یا مصونیت از توهین، بیمه و مستمری را می توان در نظر گرفت. برای کارشناسان و حتی بخشی از جمله مصونیت از توهین در قوانین قبلی ذکر شده است اما با توجه به تصویب قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری در سال ۱۳۹۲ و لغو کلیه قوانین قبلی دیگر وجود ندارد.

ذ- ضرورت انجام تحقیق

حل و فصل دعاوی حقوقی و کیفری در حوزه های فنی و تخصصی عموماً و غالباً بدون اخذ نظر و مراجعه به خدمات کارشناسان رسمی حقوقی امکان پذیر نیست و کارشناسی به دلیل جنبه فنی نقش مهمی در اثبات دعاوی در رسیدگی های حقوقی دارد. و دلایل پیچیده تر برای ادعاهای مختلف. و نسبت به ادله سنتی مانند شهادت پر رنگتر شده است و در اکثر موارد ادله آماری در ماده ۱۲۵۸ قانون مدنی جایگزین شده است. این علم تخصصی می تواند قاضی را در جستجوی حقیقت راهنمایی کند. تخصص در امور جنایی نقش مهمی دارد. پلیس قانونی، پزشکی قانونی، کارشناس خطی، کارشناس شیمی، حسابدار و کارشناس خبره، کارشناس روانشناسی، سم شناسی، گزارشات روانشناسی، کارشناسان تصادفات، مترجمان رسمی ابزارهایی هستند که در اختیار قاضی برای کسب دانش است. سمت کارشناس در ساختار ادله در نظام حقوقی اسلام در سایه علم قاضی است و جزء امارات است و برای قاضی دلیل قطعی و علمی است. در دعاوی، نظریه کارشناسی اهمیت فوق العاده ای پیدا کرده است، به طوری که یافتن موردی که در آن نیاز به مراجعه به کارشناس احساس نشود، مشکل است. از این رو، شناخت صحیح مسائل مربوط به اعتبار نظرات کارشناسی و تأثیرات نظرات کارشناسی بر نظام قضایی و تصمیمات اتخاذ شده، نقش مؤثری در اجرای عدالت دارد.

ز- روش شناسی تحقیق

نوع مطالعه، روش و نحوه اجرای تحقیق

روش تحقیق توصیفی-تحلیلی، روشی تحقیقی است که بر خلاف پژوهش تاریخی، بر بررسی زمان حال متمرکز است. این روش تحقیق شرایط و روابط موجود را به صورت دقیق و منظم توصیف و تفسیر می کند و برای نگارش مقالات استاندارد استفاده می شود. با اسکن اسناد و کتاب ها اطلاعات لازم را به دست

می‌آوریم.

تحقیق توصیفی به صورت جامعه‌شناسی، شرایط و پدیده‌ها را به طور صحیح و منظم توصیف می‌کند. این نوع تحقیق به سوالاتی که درباره چه چیزی، چه زمانی، کجا و چگونه است، پاسخ می‌دهد. اما برای پاسخ به سوالاتی که چرایی در آن‌ها مدنظر است، مفید نیست و به جای آن از روش تحقیق تجربی استفاده می‌شود. وقتی هدف تحقیق شناسایی ویژگی‌ها، تکرار، همبستگی و طبقه‌بندی متغیرها باشد، تحقیق توصیفی انتخاب مناسبی است. همچنین، استفاده از این نوع تحقیق زمانی مفید است که اطلاعات کافی در مورد موضوع یا مشکل تحقیق در اختیار نداریم. قبل از بررسی دلیل اتفاق افتادن چیزی، باید درک درستی از چگونگی، زمان و مکان آن داشته باشیم.

در مقابل، تحقیق تحلیلی به مطالعه رابطه بین متغیرها و فرضیات محقق می‌پردازد. این مطالعه، نوع رابطه بین مواجهه و پیامد را شناسایی و تعیین می‌کند. در این نوع تحقیق، طراحی و ارزیابی فرضیه، نقش کلیدی را ایفا می‌کند که در تحقیقات توصیفی دیده نمی‌شود.

به طور خلاصه، روش تحقیق توصیفی-تحلیلی، با توجه به بررسی زمان حال، شرایط و روابط موجود را به طور منظم و دقیق توصیف و تفسیر می‌کند. تحقیق توصیفی به سوالات چه، چه زمانی، کجا و چگونه پاسخ می‌دهد، در حالی که تحقیق تحلیلی به مطالعه رابطه میان متغیرها و فرضیات محقق می‌پردازد.

ابزار گردآوری داده ها

➤ روش گردآوری مطالب پژوهشی کتابخانه ای- اسنادی خواهد بود.

➤ فیش های مطالعاتی.

➤ اخذ نظر اساتید دانشگاه و در صورت لزوم حوزه و مراجع ذیربط در امور حقوقی.

جامعه آماری، حجم نمونه، روش نمونه گیری و شیوه تجزیه و تحلیل داده ها

در این تحقیق جامعه آماری مورد بررسی قرار می گیرد که شامل کتب و اسناد موجود در این زمینه می باشد. از کتاب‌ها، مجلات، نوشته‌ها و سایت‌های حقوقی استفاده می‌شود و به گونه‌ای گردآوری و بررسی می‌شوند که با استفاده از آثار مرتبط با موضوع، نکات و مطالب مورد نیاز استخراج و به ترتیب منطقی با ارجاعات در کنار هم قرار می‌گیرند. و مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت. این تجزیه و تحلیل و توصیف داده‌ها و استخراج داده‌ها از منابع معتبر، پایگاه‌های مورد نظر را تطبیق داده و داده‌های جدیدی را

ارائه می‌دهد. تحقیقات کتابخانه‌ای با استفاده از جامعه آماری مذکور به صورت تخصصی انجام می‌شود. و اطلاعات لازم با استفاده از روش کیفی تحلیل محتوا تحلیل می‌شود.

محدودیت‌های تحقیق

از جمله موانع مهم در فرآیند تحقیق و توسعه، استفاده از منابع معتبر است. عدم دسترسی یا عدم دسترسی به منابعی مانند کتاب، مجلات و پایگاه‌های اطلاعاتی می‌تواند در جهت پیشرفت علمی و پژوهشی مشکلات جدی ایجاد کند.

در حال حاضر جامعه علمی با این چالش مواجه است و نیازمند توجه جدی برای حل این مشکلات است. به عنوان مثال، اگر منبعی مانند کتاب در دسترس نباشد، محققان ممکن است با محدودیت‌های قابل توجهی در فرآیند تحقیق خود مواجه شوند. همچنین عدم دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر می‌تواند تأثیرات منفی بر صحت نتایج پژوهش داشته باشد.

از سوی دیگر، برخی از مشکلات مربوط به منابع را می‌توان با روش‌های خلاقانه حل کرد. به عنوان مثال می‌توان استفاده از منابع آنلاین و منابع مجازی را جایگزین مناسبی برای منابع سنتی دانست. همچنین ایجاد شبکه‌های همکاری و اشتراک منابع بین نهادهای مختلف می‌تواند دسترسی به منابع را به میزان قابل توجهی بهبود بخشد و مشکلات این حوزه را حل کند. با توجه به اهمیت منابع معتبر در فرآیند تحقیق و توسعه، لازم است در جهت بهبود و توسعه این منابع تلاش جدی صورت گیرد. این اقدامات می‌تواند علم را به سمت پیشرفت و نوآوری سوق دهد و بر جهانی بودن آن بیفزاید.

فصل ۱ : کلیات تحقیق، مفاهیم،

مبانی، پیشینه تاریخی